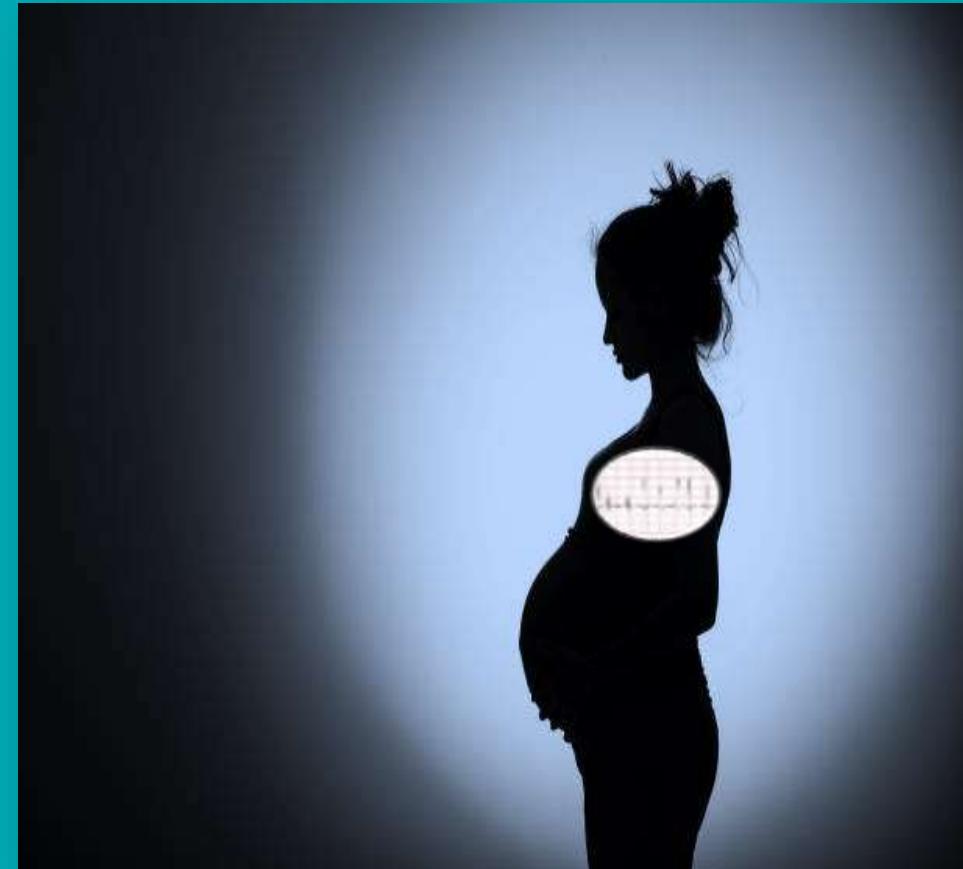

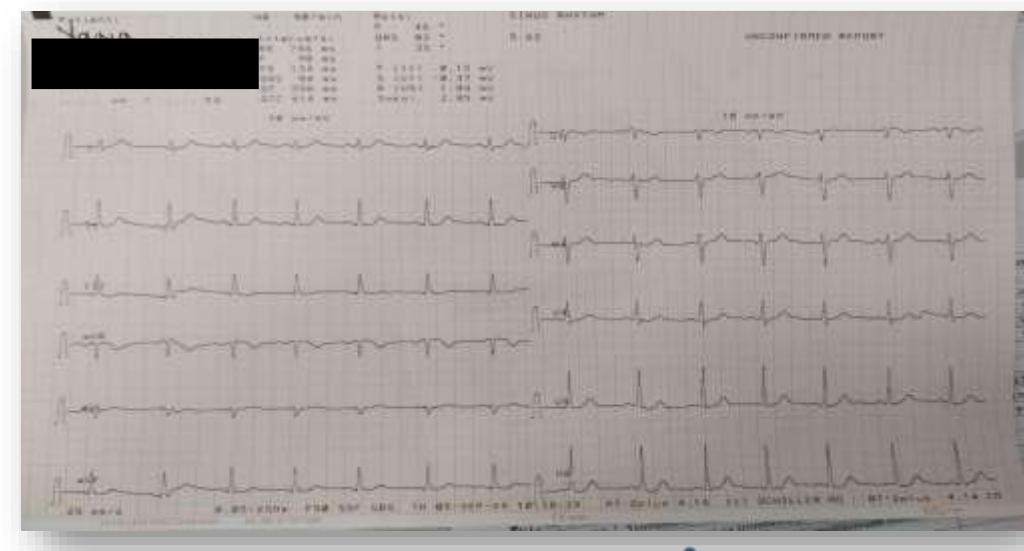
Karakteristike EKG-a u trudnoći i poremećaji ritma

Dr Nikola Šekularac

EKG promene u trudnoći

- Trudnoća je fiziološko stanje koje menja fiziologiju svih organa kod žene
- Kardiovaskularne promene su značajne i počinju oko 6-8. gestacione nedelje
- EKG promene su česte i uključuju:
  - Povećanje srčane fr. u miru za 10/min
  - skraćenje PR intervala
  - relativno produženje QTc intervala
  - promena QRS osovine ka levoj
  - učestaliji poremećaji srčanog ritma

Aritmije u trudnoći

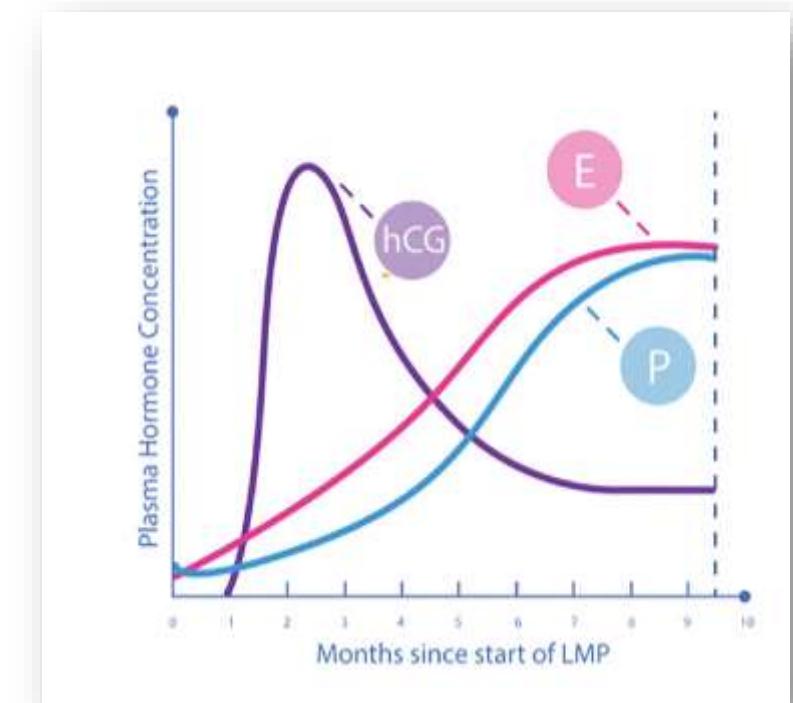
- Aritmije su najčešći srčani poremećaj kod trudnica
- Prisutne su i kod zdravih žena i kod onih sa strukturnim srčanim oboljenjima
- Mogu se javiti po prvi put u toku trudnoće, ili
- Trudnoća može da izazove egzacerbaciju aritmija kod žena sa preegzistentnim poremećajima srčanog ritma

Mehanizam nastanka aritmija

Tačan mehanizam nastanka je nejasan, ali se dovodi u vezu sa:

- Hemodinamskim
  - ↑ cirkulišućeg volumena koja duplira minutni volumen dovodi do rastezanja miokarda i porasta end dijastolnog volumena
- Hormonskim
  - ↑ estrogen
  - ↑ β -HCG
(mogu uticati na ekspresiju jonskih kanala)
- Autonomnim promenama
  - povišene konc. kateholamina i senzitivnost adrenergičkih receptora

Ko je u riziku?

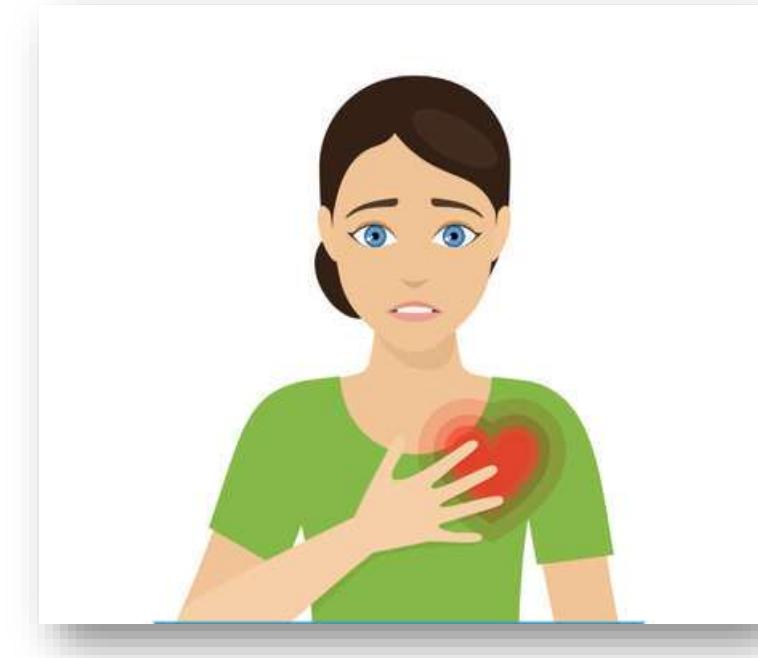
Trudnice sa:

- Već utvrđenim aritmijama od ranije
- Strukturnim oboljenjima srca
- Kongenitalnim oboljenjima srca

Palpitacije

- Najčešći razlog upućivanja trudnica kardiologu
- Značajan uzrok anksioznih epizoda
- Studija koja je proučavala 24h Holter EKG kod 104 trudnice sa palpitacijama:
  - 76% nije imalo aritmije povezane sa simptomima
  - 24% nađene aritmije, ali pretežno benigne
- **U većini slučajeva radi se o sinusnoj tahikardiji**

Palpitacije

NEINVAZIVNI PRISTUP

- 24h Holter EKG
- Oprez se savetuje kod testa opterećenja, zbog fetalne bradikardije na maksimalnom opterećenju (savetuje se niskostepeni protokol sa fetalnim monitoringom)
- Kada se otkrije benigna aritmija, trudnicu treba:
  - uveriti da se ne radi o opasnom oboljenju
  - savetovati izbegavanje stimulanasa – kofein, pušenje, alkohol

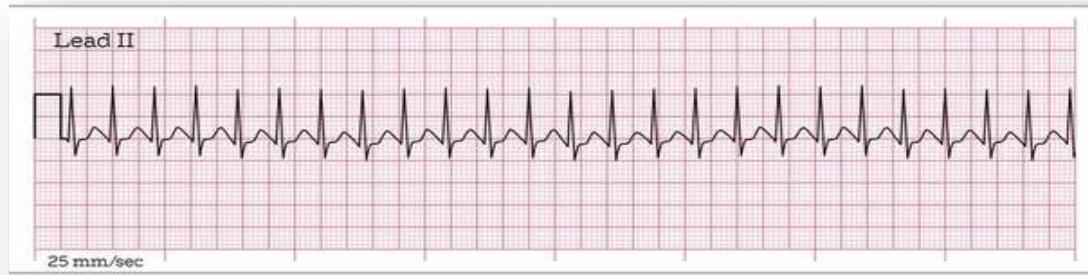
Pretkomorske ekstrasistole (SVES)

- Veoma česta aritmija kod trudnica
- Ukoliko su SVES asimptomatske, nije potrebna terapija
- Ukoliko su simptomatske, savetovati izbegavanje stimulanasa
- Ukoliko se SVES i dalje javljaju, može se uvesti β -blokator (metoprolol)

Supraventrikularna tahikrdija (SVT)

- Može biti učestalija u trudnoći, naročito kod osoba sa akcesornim putevima
- **Lečenje akutnih epizoda:**
  - Vagalni manevri
  - Adenozin i.v.
  - Metoprolol i.v.
  - Verapamil izbegavati zbog moguće hipotenzije
  - Električna kardioverzija kod hemodinamske nestabilnosti
- **Hronična terapija:**
  - Nije potrebna ukoliko je SVT hemodinamski stabilna
  - β -blokator je lek prvog izbora, kao i digoksin
  - Mogu se dati sotalol, flekainid, propafen

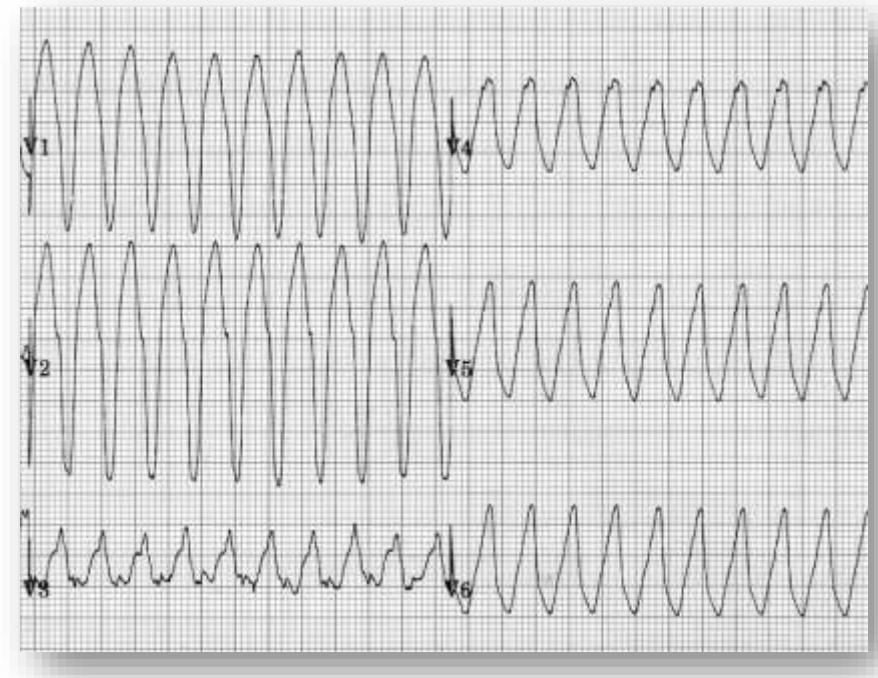
Atrijalna fibrilacija (AF)

- Retko se javlja tokom trudnoće kod zdravih osoba
- Češće se javlja kod osoba sa kongenitalnim srčanim manama, reumatskim valvularnim bolestima i hipertireoze
- Rapidni komorski odgovor predstavlja rizik i za majku i za plod
- **Lečenje akutnih epizoda:**
  - Kod HD stabilnih: flekainid, propafen
  - Električnu kardioverziju razmotriti u prvih 48h kod HD nestabilnih
- **Hronična terapija (kontrola frekvence):**
  - β -blokator je lek prvog izbora, verapamil drugog
  - Antikoagulantna terapija (CHA₂DS₂VASc skor 2+):
    - LMWH u prvom trimestru i poslednjih mesec dana
    - Varfarin od 4. do kraja 8. meseca
    - DOAC su kontraindikovani

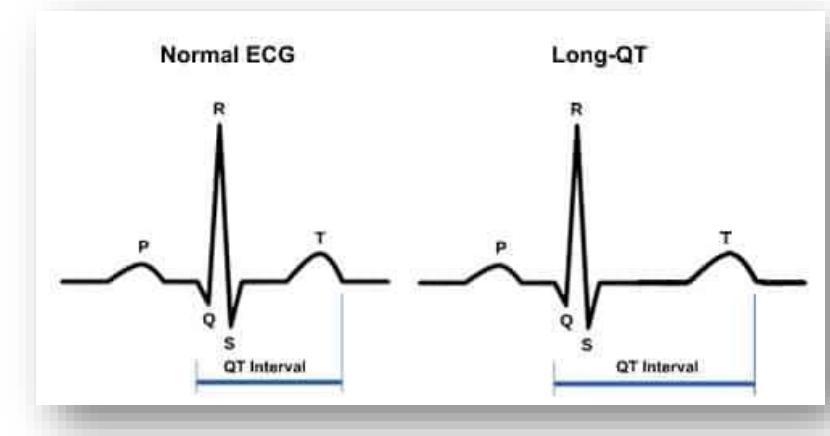
Komorska tahikardija (VT)

- Maligne komorske aritmije u trudnoći su veoma retke
- Moraju se isključiti nasledni aritmogeni poremećaji
- Kod zdravih osoba je najčešća RVOT VT
- Kod osoba sa strukturnim oboljenjima srca postoji povišen rizik za iznenadnu srčanu smrt majke
- **Lečenje akutnih epizoda:**
  - Kod HD nestabilnih: hitna EC, lidokain; kod refraktarne uprkos EC dati amiodaron
  - Kod HD stabilnih: β -blokator i.v.
- **Profilaktička terapija:**
  - β -blokator
  - sotalol ili Ic kod VT rezistentnih na β -blokator
  - amiodaron kod VT rezistentnih na druge antiaritmike

Sindrom produženog QT (LQTS)

- Retrospektivne studije ukazuju na značajan porast rizika od kardiovaskularnih događaja u POSTpartalnom periodu (unutar 40 nedelja nakon porođaja), ali ne i tokom trudnoće
- Ovaj odloženi efekat može biti posledica pada HR nakon porođaja i povećanog stresa zbog brige oko bebe
- Tokom trudnoće, HR raste, što ima protektivan efekat
- β -blokator je lek izbora tokom trudnoće, a naročito nakon porođaja

Implantibilni uređaji

- Indikacija za implantaciju antibradikardnih pejsmejkera se kod trudnica ne razlikuje od indikacija u opštoj populaciji
- Prisustvo ICD ne treba da bude razlog za odvraćanje od trudnoće, osim ukoliko postoji strukturno srčano oboljenje koje po sebi predstavlja kontraindikaciju za trudnoću
- Ukoliko je planiran vaginalni porođaj – terapiju elektrošokom ostaviti uključenom
- Ukoliko je planiran carski rez – terapiju elektrošokom isključiti
- U sličaju potrebe za implantacijom pejsmejkera ili ICD, ugraditi najmanji mogući uređaj subpektoralno, uz minimalno X zračenje

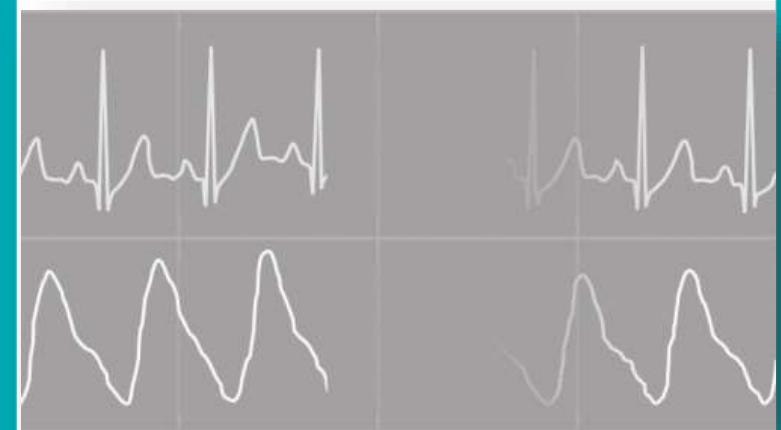

Antiaritmici

	Propranolol	Metoprolol	Nadolol	Atenolol	Mexiletine	Quinidine	Sotalol
Use during pregnancy	Safe	Safe	Safe	Risk	Caution	Safe	Safe
Use when breastfeeding	Safe	Safe	Caution	Risk	Caution	Safe	Safe

ZAKLJUČAK

- Tokom trudnoće, značajne promene koje se dešavaju u hormonskom i hemodinamskom statusu žene dovode do učestalije pojave aritmija
- Palpitacije su najčešći uzrok posete trudnica kardiologu, ali se najčešće ispostavi da je u pitanju sinusna tahikardija
- Incidenca PSVT je povećana tokom trudnoće, dok su AF i VT retke
- Lečenje akutnih epizoda aritmija se kod trudnica ne razlikuje mnogo od opšte populacije
- Hronična medikamentna terapija aritmija kod trudnica bi trebalo sprovoditi samo kod učestalih, hemodinamski signifikatnih aritmija
- β -blokatori su lek prvog izbora u lečenju većine aritmija u trudnoći

Hvala!